

Заняття №2

ОСНОВНІ АГРОКЛІМАТИЧНІ ПОКАЗНИКИ

Мета: ознайомитись з основними агрокліматичними показниками, що характеризують гідротермічні умови території чи певного періоду, вміти їх розраховувати.

Завдання: опанувати методи розрахунків агрокліматичних показників.

Агрометеорологічну оцінку клімату будь-якого району виконують за допомогою *агрокліматичних показників* – кількісних чи якісних виразів, що характеризують ступінь відповідності агрокліматичних умов вимогам сільськогосподарських об'єктів.

Температурні умови звичайно характеризують за допомогою наступних агрокліматичних показників:

а) СЕРЕДНІ ТЕМПЕРАТУРИ:

- **середньодобова** температура – арифметичне середнє з температур в усі терміни спостережень;
- **середньодакда** температура – арифметичне середнє з середньодобових температур за декаду;
- **середньомісячна** температура – арифметичне середнє з середньодобових (або середньодакдних) температур за місяць;
- **середньорічна** температура – арифметичне середнє з середньодобових (або середньодакдних чи середньомісячних) температур за певний рік;
- **середньобагаторічна** декада (місячна, річна) температура – арифметичне середнє з середньодакдних (середньомісячних, середньорічних) температур за весь період існування метеорологічної станції.

б) ЕКСТРЕМАЛЬНІ температури:

- **абсолютний мінімум** – найнижча температура повітря на даній метеостанції за весь період спостережень, що зафіксована за допомогою мінімального спиртового термометра;
- **абсолютний мінімум за рік** – найнижча температура повітря, що була зафіксована в певний рік спостережень за допомогою мінімального спиртового термометра;
- **абсолютний максимум** – найбільша температура повітря на даній метеостанції за весь період спостережень, що зафіксована за допомогою максимального ртутного термометра;
- **абсолютний максимум за рік** – найвища температура повітря, що була зафіксована в певний рік спостережень за допомогою максимального ртутного термометра;

- **середній з абсолютних мінімумів (максимумів)** – розраховують шляхом поділу суми абсолютних мінімумів (максимумів) за кожний рік на кількість років спостережень;
- **амплітуда** добового (річного) ходу температури – різниця між максимальними і мінімальними температурами протягом доби (року).

Одним з головних агрокліматичних показників, що використовують для характеристики режиму зволоження є *суми опадів*:

- **сума опадів за добу** – визначають на метеорологічній станції шляхом фіксування кількості опадів (у мм), що випали протягом певної доби;
- **сума опадів за декаду** – розраховують шляхом додавання кількості опадів, що випали протягом всіх днів певної декади;
- **сума опадів за місяць** – розраховують шляхом додавання (сумування) опадів, що випали протягом всіх днів певного місяця (або шляхом додавання кількості опадів, що випали протягом трьох декад місяця);
- **сума опадів за рік** – розраховують додаванням кількості опадів за всі дні певного року;
- **середньобаторічна сума опадів за декаду (місяць, рік)** – арифметичне середнє з кількості опадів, що випали протягом декади (місяця, року) за весь період існування метеорологічної станції.

ЗАВДАННЯ

1. За даними додатків А–Г знайти:

- середню багаторічну температуру повітря за кожний місяць та рік;
- середньомісячні температури повітря певного року (за індивідуальним варіантом);
- середньорічну температуру повітря за певний рік (за індивідуальним варіантом);
- абсолютний максимум та абсолютний мінімум температури повітря (за 1990–2012 рр.);
- абсолютний максимум та мінімум температури повітря за певний рік (за індивідуальним варіантом);
- середню багаторічну суму опадів за кожний місяць та рік;
- суми опадів за кожний місяць певного року (за індивідуальним варіантом) та за рік.

2. Результати розрахунків подати у вигляді таблиці 2.1.

3. Порівняти агрометеорологічні показники певного року (за індивідуальним варіантом) з агрокліматичними показниками.

Таблиця 2.1

*Агрокліматичні та агрометеорологічні показники, що розраховані за даними,
отриманими на метеостанції Мелітополь (1990–2012 р.р.)*

Показник	Місяць												За рік
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
Середня багаторічна температура повітря, °C													
Середньо–місячна температура повітря за _____ рік, °C													
Абсолютний мінімум, °C													
Абсолютний мінімум за _____ рік, °C													
Абсолютний максимум, °C													
Абсолютний максимум за _____ рік, °C													
Середня багаторічна сума опадів, мм													
Сума опадів за _____ рік, мм													

ЛІТЕРАТУРА

1. Синицина Н.И. Агроклиматология / [Н.И. Синицина и др.]; под ред. Н.И. Синициной. –Л.: Гидрометиздат, 1985. –343с.
2. Цупенко Н.Ф. Справочник агронома по метеорологии / Н.Ф. Цупенко. –К.: Урожай, 1990. – 240 с.